

Puskás Híradó

XV. ÉVF.

2. SZÁM

A PUSKÁS TIVADAR
HÍRADÓ BAJTÁRSI
EGYESÜLET KIADVÁNYA
MEGJELENIK FÉLÉVENTE

Híradók a kultúra ösvényein

(2017 nyarán)

Tomori Pál (1475- Mohács, 1526. augusztus 29.) kalocsai érsek- mohácsi csata fővezére és két kései menyasszony Mária és Maja, akik túlélték a vőlegényt

(Kevésbé ismert, hogy Tomori Pál azért vette fel a csuhát,
mert két eljegyzett menyasszony sem érte meg az esküvőt.)

Játsszunk! Azt mondom Kalocsa. Rávágjátok **kalocsai érsek**. - *Kalocsai érsek. Tomori Pál.* -
Tomori Pál. Mohácsi Vész, 1526. - *Mohácsi Vész, 1526. Török dúlás.* - *Török dúlás. Tatár járás.* -
Tatár járás. Muhi csata, 1241. - *Muhi csata, 1241. Csák Ugrin.* - *Csák Ugrin. Kalocsai érsek!*

Két nemzeti tragédia, két kalocsai érsekkel. Azonos pozícióval, azonos sors? Csak részben!

Mohácsnál II. Lajos király meghalt. Muhi után IV. Béla király a második országalapító lett.

Az első országalapító Szent István volt:

Szent István. Római pápa. - *Római pápa. Szent korona.* - *Szent korona. Asztrik.* - *Asztrik. Kalocsai érsek!* Ha már ennyire fontos hely Kalocsa, akkor ide célszerű elmennünk!

2017.június 23-án 7 órakor a Népligetnél buszra ültünk és ½ 10-kor már Kalocsán is voltunk, mi 18-an, a Híradó Tagozat és a Puskás Tivadar Híradó Bajtársi Egyesület tagjai. A kellemes délelőtt

napsütésben 10 órára a felújított Érseki Múzeum fogadótermébe értünk. A szatyrok és hátizsákok lepakolása és a „kézmosás” után egy tündéri muzeológus kisasszony bemutatta a több mint 1000 esztendő alatt felhalmozott érseki kincsek legértékesebb darabjait. Szájtátva bámultuk a csodákat és irigykedve hallgattuk az értő előadást. Rám Szent István első királyunk hermája tette a legmélyebb benyomást. Közel egy órányi tárlatvezetés után a kisasszony átkisért bennünket az Érsek Könyvtárba, ahol egy szigorú úr a felhalmozott írásos emlékek, főként a könyvek sokaságáról tartott érdekes ismertetést, többször rákiáltva a rendetlenkedőkre. (Tessék már csendben maradni! Ne lépjenek le a szőnyegről! Tilos bármihez is hozzányúlni! Ne menjen már annyira előre! Nehezen viselem, ha valaki a hátam mögött tartózkodik! Fényképezni szabad, de csak vaku nélkül! Ha valaki elfáradt, az előtérben leülhet!) Akkor, ott többünket meglepte a kioktatás, de amikor megismertük a bemutatott

értékeket igazat kellett adnunk neki. Mi voltunk az infantilisek!

Rajongok a régi, mives könyvekért és fehér céna-kesztyűben büszkén mutogatom házikönyvtáram egyetlen XVIII. században nyomtatott darabját...de ami ott volt! Csak szemezgetve:

1. Ékirásos kerámia pecséthenger Kr.e.2500-ból.
2. Német nyelvű kódex 1040-ből.
3. Szent Pál leveleinek másolata a párizsi érsek kézírásos kommentárjával 1250-ből.
4. Hippokratész aforizmái és orvosi rendszabályai 1360-ból.
5. Zsoltáros könyv. Prága, 1438.
6. A neve: „Szakáll kódex”. Kézírásos napló egy szentföldi zarándokútról 1483-ból.
7. ...és akkor a világszenzáció:
Luther Márton saját német biblia fordításának kézírata. Wittenberg, 1541.
(Értéke, különösen most a reformáció 500. évfordulóján felbecsülhetetlen. A könyvtáros úr kalandos Kalocsára kerülésének stációit is elmesélte. Kellott hozzá, hogy II. József felszámolja a szerzetesrendek kolostori könyvtárait.)
8. Nikolaus Copernicus:
RINENSIS DEREVOLUTIONI. Basel, 1566. és Tycho de Brahe: ASTRONOMIAE INST. MECHANINCA. Wandesburg, 1598.
(Az ő méréseiből készítette el Kepler a híres törvényeit.)
9. Természetesen a könyvtár állományában van:
Vizsolyi Biblia, Heltai Gáspár krónikája, Misztótfalusi Kiss Miklós nyomtatványai...
A könyvek szisztematikus gyűjtését báró Patachich Ádám kalocsai érsek (1776-1784) kezdte el saját 7.800 kötetével. Ügynökei bejárták Európát, így halálakor már 19.000 kötetük volt. Jelenleg 190.000 kötet a könyvtár állománya.
Zsongott a fejem, káprázott a szemem, amikor átkísérték bennünket az 5 éves felújítás után átadott Kalocsai Főszékesegyház olasz barokk csodájába. Ezen a helyen ez a negyedik templom.
1. Asztrik építette 1010-ben, bazilika stílusban.
2. Csák Ugrin építette 1220-ban, román stílusban.
(A tatárok felgyújtották.)
3. Az előzőt bővítették két nagy toronnyal a XIV. században, román stílusban. (A török megszállás alatt, 1602-ben a magyar hajdúk felgyújtották.)
4. A jelenleg is álló Nagybaldogasszony-főszékesegyházat, a törökök kitarodása után Mayerhoffer András tervei alapján, 1735-1754 között Patachich Gábor, Csáky Miklós és Klobusiczky Ferenc érseksége alatt építették olasz mesterek, barokk stílusban. (Mayerhoffer András a kor felkapott

építésze volt. A jelenlegi **orgonát** a pécsi Angster József készítette 1876-'77-ben. Három manuálos és 4680 sípja van. Liszt Ferenc hat alkalommal is játszott rajta. A templom tornyában **hat harang** lakik, 60-26.000 kilós súlyok között szépen elosztva.

A Főszékesegyház hűvösében, a padokban ülve kellemes volt meghallgatni az idegenvezető szakszerű előadását, melyet Asztrik csontjainak megtekintése követett az érsekek kriptájában. Ezen, közel 1000 éves csontokat, csak most a felújítás során találták meg és az azonosítást követve az elsők között voltunk, akik láthattuk.

Míg Asztrik csontjainak látványát én egy „óh” sóhajjal nyugtáztam, a nálam sokkal racionálisabban gondolkodó hölgy tagjaink kijelentették: „Nekik Kalocsa mindig is a piros paprikát jelentette. Ideje lenne arról is valamit megtudni!” A lincselést csak azért úsztam meg, mert a templom kapujából már látszott a Paprika Múzeum hívogató portálja, tehát betértünk. Itt nem kértünk vezetést. Volt, aki csak körbefutott, majd egy árnyas padon ülve néhány fagyaltgombóccal hűtötte magát. Én a múzeum boltjában megvettem a karácsonyi halászléhez az édes piros paprikát, valamint az itt „Csípős Huszárnak” nevezett „Erős Pistát”. Ugyan csak a múzeumi boltban vette meg mindenki a városnéző „CHILLI EXPRESS” -re a jegyet. A „szerelvény”, cikk-cakkban végigdöcögött velünk a belvároson, majd a strand melletti étteremnél tett ki bennünket. Jó volt átismételni a már látottakat és az új érdekességeket „röptében” lefényképezni.

A csárdában terített asztallal vártak. Belapátoltuk a hamit, majd leöblítettük egy-egy korsó sörrel. Délután 3 óra volt, amikor jólakottan kijöttünk az étterem ajtaján. Néhányan haza indultak, a többség azonban, velem együtt a strandra váltotta meg a belépőt.

Éppen két órányi időnk maradt egy kis pancsolásra. Nem az egerszalóki spa a kalocsai „Csajda termálfürdő”, de 5 medencéjével és 600 Ft-os nyugdíjas belépőjével igen takaros. A két termál medence 35, az úszó 28 fokos.

A busz Budapestre óránként indul, az utolsó 19:00-kor. A lassan öltözők és a szekrénykulcs elhagyók csak futva, de mindenki elérte az utolsó előtti buszt, melyen a legtöbben egy jól hunytunk a melegben. Senki nem bánta meg, hogy eljött. Ajánljuk másoknak is! Sajnos a 14 órás programból 5-öt a buszon zötykölődtünk.

Budapest-Kalocsa, 2017. június

Dr. Horváth László Ferenc

A caporettói áttörés

100 éve, 1917. október 24-én történt, hogy a Nagy Háborúban az olasz hadszíntéren a Központi Hatalmak Caporettónál áttörték az olaszok védelmét, és megindultak Olaszország belseje felé.

A Kerenszkij-offenzíva összeomlása után a keleti fronton már nem kellett orosz támadástól tartani, így a központi hatalmaknak lehetősége volt nagy létszámú csapatokat átcsoportosítani az olasz frontra. A Monarchiának a XI. isonzói csata leállítása után /1917. szeptember 13./ több mint egy hónap ideje volt egy átfogó döntő támadás előkészítéséhez. A hadműveletekben jelentős német erők is részt vettek a Monarchia csapatai mellett. A támadás vezetője Otto von Below német tábornok lett. Az Isonzó déli folyásánál a Svetozar Borojevic vezetése alatt álló 1. Isonzó hadsereg helyezkedett el. Az áttörés központi helyének az addigi isonzói csaták egyik mellékhadszínterét a Caporettó völgyét választották, amelyen keresztül a Pó síkságára könnyen be lehet nyomulni. A terepviszonyok kedveztek a támadásnak és a gyors előnyomulásnak. Az olasz frontvonal védelmi rendszere gyenge volt, és a mellékhadszínteret védő olasz erők tapasztalatlan csapatokból álltak.

Az előkészületeket sokáig sikerült titokban tartani. Egy hónapig nyolc vasútvonalon szállították a szükséges erőket és eszközöket. Négy hegyi utat is igénybe vettek. A csapatmozgások csak éjjel folytak.

A caporettói áttörésnél a központi hatalmak új harcászati elképzeléseket valósított meg, amelynek kidolgozója Oskar von Hutier tábornok volt, aki az ellenség mögé beszivárgott rohamcsapatokkal képzelte el a támadást. Az egyik ilyen századot Erwin Rommel a második világháború későbbi ismert alakja vezette. A rohamcsapatoknak el kellett foglalni a fontos harctéri pontokat és állandóan tűz alatt tartva az ellenséget, be kellett várni az előre nyomuló főcsapatokat. A beszivárgó csapatok ellehetetlenítették az ellenség híradását, a felderítés és a visszavonulás lehetőségét.

1917. október 24-én a Caporettónál védekező 2. olasz hadsereget heves tüzérségi tűz alá vették. A támadó erők között volt a nagyváradi 20. honvédhadosztály és a budapesti 41. honvédhadosztály is. A tüzérségi tűz két és fél óráig tartó gázgránát lövéssel kezdődött, amit egy erőteljes tűzcsapás követett, majd az osztrák-magyar-német gyalogság a 2. olasz hadsereg északi szárnyát Caporettó /ma: Kobarid Szlovénia/ falunál áttörte.

Az olaszok a védekezést kilátástalannak látva elmenekültek a frontvonalról. A Központi Hatalmak csapatai gyors ütemben törtek előre elkezdve az olasz frontszakasz bekerítését. Az olaszok parancsnoka Luigi Cadorna a bekerítés előtti utolsó pillanatban, október 27-én rendelte el a csapatok visszavonulását a teljes isonzói frontszakaszon. A visszavonuló olasz csapatok Taglimentó folyónál készültek védelemre, de az előnyomulást nem tudták megállítani.

Az előnyomulást csak a Piave folyónál sikerült megállítani. Az olasz csapatok november 10-én itt már sikeresen védekeztek a megerősítésre érkezett más antant csapatok segítségével. Az új olasz főparancsnok, Armando Diaz 5 angol és 6 francia hadosztály segítségével a Piave felső folyásánál megállította a központi hatalmak támadását. Ezek a hadosztályok működtek közre abban is, hogy a 400 000 menekülő olasz katonát összefogdossák. A központi hatalmak 1917. december 2-án a támadást leállították, és megkezdték a védelem kiépítését a Piavénél.

Az olaszok a hadba lépésük óta a legnagyobb veszteséget szenvedték el. 40 000 halott, 20 000 sebesült 300 000 hadifogoly 350 000 katona rendezetlenül vonult vissza és 50 000 dezertált. A központi hatalmak csapatai 20 000 főt veszítettek. / Más források 10 000 olasz halotról és a központi hatalmak részéről 50-70 000 halotról, sebesültről, illetve eltűntről tudnak. / A központi hatalmak 3 150 löveget, 3 000 géppuskát és 3 000 puskát és számos más kisebb haditechnikai eszközt zsákmányoltak, valamint több tábori repülőtér is birtokukba került.

Olaszország haderejének összeomlása után az antant hatalmak egy legfelsőbb haditanácsot hoztak létre Olaszországban olasz, brit és francia tagokkal, és ezzel megfosztották az olaszokat az önálló katonai tevékenységek lehetőségétől.

A caporettói áttörés az első világháború kiváló sikerű hadműveleteinek egyike. A csapatoknak sikerült kijutni a hadműveleti mélységbe, de a sikert nem tudták tovább fejleszteni.

Az olasz hadsereg hatalmas veszteségeket szenvedett, a teljes összeomlás szélére került, de az antant szövetségesei segítségével sikeresen talpra állt.

Amaczi Viktor

Majercsik Tibor emlékére (1950-2017)

érettségi vizsga után, 1968-ben felvették a Zalka Máté Katonai Műszaki Főiskolán híradó szakjára. 1972. augusztus 20-án került a váll-lapjára az első aranycsillag.

Első beosztása az MN 2164. Vác alakulatnál volt, mint híradó műhely parancsnok. Később a Szegedi Pedagógiai Főiskola elvégzése után a tiszthelyettesi iskolán tanári beosztásba került. 1979-ben felvették a moszkvai Frunze Összefegyvernemi Katonai Akadémiára. Ennek sikeres elvégzése után híradó hadműveleti tiszti beosztást látott el. 1984-ben előjárói, az akkor felálló Troposzféra Főközpont egyik állomása parancsnokává nevezték ki. Innen 1989-ben átkerült a HM-1 hírközpontba, technikai helyettesnek, majd a hírközpont parancsnoki beosztását bízták rá. 1998-ban kérésére került a Magyar Honvédség Kulturális és Média Igazgatóság törzsoztagvezetői beosztásába. Az Igazgatóság megszűnése után, alezredesként 2001-ben nyugálmányba küldték.

Nyugdíjasként, először a Honvéd Önkéntes- és Magánnyugdíjpénztárban, majd a Bajtársi Egyesületek Országos Szövetségében dolgozott egészen 2007-ig. A gazdag pálya mindig felfelé törő ívéből kiviláglik, hogy Tibor egész életében addig szaporította kompetenciáit, amíg az egyre újabb és újabb beosztásait nem volt képes, a magának előírt igen magas színvonalon eredményesen ellátni.

Kétszer volt házas. Második házasságából 1982-ben egy fiú született. Ifjabb Majercsik Tibor a vasutas pályát választotta hivatásként, amelyhez 16 éve hűen ragaszkodik.

A Puskás Tivadar Híradó Bajtársi Egyesületbe 2005-ben lépett be, ahol 2007-től titkár, majd napjainkig a közművelődési programok és kirándulások aktív, eredményes szervezője volt. Munkáját az Elnökség elismerte, több alkalommal jutalomban részesítette. A 2013. novemberi közgyűlésen az **Egyesület Örökös Tiszteletbeli Tagjává** választották, majd 2017 tavaszán, 26-os sorszámmal megkapta az **„Egyesületi Munkáért”** kerámia plakettet, amely az Egyesület legmagasabb kitüntetése.

Katonai pályáján tevékenységét többször kitüntetésekkel, dícsérettel ismerték el.

Társadalmi munkájáért 2008-ban a Honvédelemért Kitüntető Cím III. fokozatát adományozták részére. 2013-ban a HOKOSZ tárgyjutalomban részesítette.

A szertartás végén eldördültek a fegyverek, majd a délutáni napsütésben elszoruló torokkal, könnyes szemmel hallgattuk végig, Majercsik Tibor nyugálmányú alezredes bajtársunk tiszteletére utoljára megszólaló „Magyar Takarodó” lágy hangjait.

Ma még felmérhetetlen, hogy haláloz milyen veszteséget jelent számunkra. A Puskásban, az Esze Tamásban és a Tagozatnál is nagy úrt hagytál magad után. Munkádat, amit múzeumlátogatások, a kirándulások, bulik szervezésében végeztél, még csak pótoljuk valahogy, de...de ki fog huncut-mosollyal a szája csücskében köszönteni minket.

Nyugodjál békében!

Budapest, 2017. augusztus 23.

bajtársad:

Dr. Horváth László Ferenc
a Puskás Tivadar Híradó
Bajtársi Egyesületből

Nehéz megszólalni, ha közülünk a legfiatalabb, a junior ment el örökre. Nehéz megszólalni, ha azt a barátodat szólította magához az Úr, akivel az utóbbi két évben több helyen megfordultál, mint összességében mindenki mással. Beleértve a családodat is. Tilos megszólalni, ha a temetésen ott van az elhunyt 20 évvel idősebb édesanyja és ott van a 30 évvel fiatalabb gyermeke. Mi a mi veszteségünk, az övékéhez képest és mi a fájdalmunk, egy anyai szív fájdalmához képest?

Több mint százan némán, megrendülten álltunk 2017. augusztus 23-án az Új Köztemető Szóróparcellájánál, hogy katonai tiszteletadással végső búcsút vegyünk Majercsik Tibor nyá. alezredes bajtársunktól; a Puskás Tivadar Híradó Bajtársi Egyesület tisztségviselőjétől, a budapesti Nyugálmányúak Klubja Híradó Tagozatának motorjától és a váci Esze Tamás Honvéd Nyugdíjas Egyesület kedvencétől, aki fiatalon, élete 68. évében tragikus hirtelenséggel 2017. július 18-án hunyt el saját lakásán, agyvérzésben.

Majercsik Tibor, 1950-ben, munkás szülők egyetlen gyermekekén született Ózdon. 1953-ban a családot, a vaskohászat újonnan felépülő fellegrárába Sztálinvárosba költöztették, mivel édesapját ide helyezték át. Tibi itt végezte általános és középiskolai tanulmányait. Sikeres

Szent László arca

A 2017-es évet a nemzetpolitikai államtitkárság Szent László-emlékévének nyilvánította a lovagkirály trónra lépésének 940. szentté avatásának 825. évfordulója alkalmából. Írásunk a Szent László kutatás legújabb eredményeit is közli.

„László király, a boldog, akár a csillagok közül támadt új csillag... ,erős volt a keze, tetszetős a külseje, s miként oroszlánnak, hatalmas lába-keze, óriási a termete, a többi ember közül vállal kimagaslott.”

De vajon ilyen volt-e valóban? Alakját a Kárpát-medence középkori templomainak freskói, kódexek képei őrzik. És itt van a hermája, azaz mellszobor alakú ereklyetartója, amit ma a győri bazilikában őriznek, de eredetileg a váradi székesegyházban található temetkezési helyén volt. A cikkben arra keressék választ, hasonlíthattak-e ezek a király valódi arcára.

De miért is temetkezett László király Váradra? Mielőtt király lett, ő volt a bihari herceg, és erről Fodor József nagyprépost egy olasz könyvben olvasott legendát idéz. E szerint László gyermekkorában sokat időzött a bihari földvárban, ahol királyosdit játszott. Jöttek az „alattvalók”, és mindenki vitt neki ajándékot. Csak egy valaki jött üres kézzel. „Hát te miért nem hoztál semmit?”-kérdezte a gyermek. Mire az szétvonta ingét, és mutatta testét, amely tele volt mély vágásokkal. „Ezeket apád és a te védelmedben szereztem a csatákban. Én ezeket hoztam neked.” Mire a jövőd király állítólag ezt mondta: „Ha megnövök, megjutalmazlak!” A legenda szerint a bihari hegyekben lovagolva megjelent neki a Szűzanya a gyermekkel, és kérte, hogy építsen azon a helyen templomot. Ez a váradi székesegyház helyén volt, és tíz év múlva ide telepítette át a bihari püspökséget.

1095-ben, éppen a csehek ellen vezetett hadjáratot, amikor 49 évesen meghalt Nyitrán. A hagyomány szerint először az általa alapított somogyvári apátságba temették el, onnan vitték Fehérvárra, a királyi temetkezőhelyre, majd Váradra. Az újabb kutatások szerint a Somogyvári temetés legenda,

az viszont igaz, hogy először Fehérvárra vitték, s évekkel később temették újra. A legenda szerint a holttestet kísérők éppen pihentek, amikor eltűnt a szekér a király koporsójával. S láss csodát: a szekér emberi segítség nélkül fordult rá a Várad felé vezető útra.

„Miért kedéglén még ő életében meghagyta vala, hogy Biharváraddá vinnék temetni ő testét halála után, az magyarországi fejedelmek kedég látván az időnek alkalmatlan és messze voltát, félének rajta, hogy az szent, kegyes királ testének romlása ne lenne az nagy buzgó hőségnek miatta, tanácssal élvén, közelségnek okáért térének Fejérvár felé, holott az szent királok teste nyugoszik vala. És mikoron az szálláson elnyugodtak vóna, nem aluszik vala sem az Úristen, sem az bódog szent. Embernek tanácsa és akarátja nem olyan, mint az Úristenél! Kelének fel reggel hollal [korán], hogy tovább mennének. Láták hát, hogy nincsen ott az szekér, sem az szent test. Megszomorodának rajta, és futosván tétova, és kérdőzködvén, ha ki látta vóna. De mikoron Várad felé tértenek vóna, láták hát, minden emberi segödelemnélkil Várad felé mégyen az szent test mind szekereöstől. Látván az nagy isteni csodát és dicsérék Úristent.”

Szent László legenda

Alakjáról korabeli ábrázolások nem maradtak ránk. Ezek a halála után keletkeztek, miután 1192-ben III. Béla pápai jóváhagyással szentté avatta, és kialakult a Szent László-kultusz. A kialakuló magyar lovagi kultúra őt tekintette példaképnek. Személyét Károly Róbert és Nagy Lajos alatt

is tisztelték, Nagy Lajos aranyforintja hátoldalára László képét verette, s ez a XV. század végéig kötelező hagyomány maradt a királyi pénzeknél. Anjou Mária királynőnek idejében László mellképe a felségpecséten az igazságos uralkodó szimbólumaként szerepelt, s megözvegyült férje, Luxemburgi Zsigmond király maga is elzarándokolt Váradra, Szent László sírjához és ereklyéjéhez, majd kívánságának megfelelően halála után László mellé temették el. Szent Lászlót később is tisztelték. A háborús időkben a nép tőle remélt segédelmet. Testi és lelki képességei miatt a katolikus egyház csodatévő harcos szentet is tisztel benne amellett, hogy sikeres országépítő uralkodóként tekintünk rá, aki kemény kézzel szilárdította meg a legyengült államot, ugyanakkor a német terjeszkedéstől, a pápai hűbértől és a keleti nomád népek pusztításaitól egyaránt megvédte országát, és biztosította a független magyar állami létet.

Ereklyéjét egy fej alakú ereklyetartóban őrizték, a sírján levő fedkövön fekvő szobor volt. László Gyula vezette le, hogy ezt olyan mester készíthette, aki még látta a királyt, s ez alapján készülhetett az első, majd a második herma, amely így akkor is hordozza a valódi arc vonásait, ha közben idealizálódik. Ha megnézzük a Kárpát-medence középkori templomait, főleg az erdélyi és a felvidéki peremeken, akkor ugyanaz a vállas, magas vitéz néz ránk a freskókról, és ugyanazt a történet mesélik el (Szent László és a kun vitéz). Ennek az a magyarázata, hogy a festők, szobrászok ellátogattak Váradra, és megnézték a király sírját.

A váradi székesegyházban 1407-ben volt egy tűzvész, amelynek során megsérült az ereklyetartó, és a benne megmaradt koponyacsontnak ekkor készült a mai herma. A király testét szoborral díszített márványsírba tették, a herma a fölötte álló oltáron volt. Itt zajlottak a zarándoklatok, az eskütételek és az istenítételek, a székesegyház előtt pedig három oszlopon Szent István, Szent Imre és Szent László álló szobra állt, valamint Szent László lovasszobra, amelyet a Kolozsvári testvérek készítettek.

Ezt az Ének Szent László kerályról című ének így írja le:

*Te dicsekedel kerályi székedben,
képed feltötték az magas kőszálra;
fénlik, mint nap, salyog, mint arany,
nem elégeszik senki tereád nézni.*

*Te arcul teljes, szép piros valál,
tekéntettedben embereknél kedvesb,
beszédedben ékes, karodban erős,
lám, mendent te ejtesz, ki tevéled küzdik.*

Tehát volt egy kőoszlopon álló aranyozott szobor, ami a hatalmas termetű vitéz királyt ábrázolta. A szobornak, amelyet a törökök Várad 1660-as bevételekor pusztítottak el, csodatévő erőt tulajdonítottak. Egyik legszebb monda, hogy amikor a magyarok nagy csatában voltak a törökkel, csak Szent László segédelmével tudtak győzni. Kijött a sírjából, fölkapott a lovasszobor lovára, és vezette a magyarokat a török ellen. Három napig nem volt a koporsóban a szent test. A harmadig nap végén újra ott találták, de át volt izzadva az inge...

A király sírja jelentős zarándokhellyé tette Váradot, amit magyar Compostelaként emlegettek. Kevesen tudják, de ez volt a második legnagyobb királyi temetkezőhely. Ide temették Anjou Mária királynőt, férjét, Luxemburgi Zsigmond királyt (öt egyenesen Szent László mellé), és Mátyás feleségét, Beatrixot is.

A reformáció idején fanatikus reformátusok összetörték a király márványsírját. Néhány év múlva, 1660-ban, amikor a törökök elfoglalják Váradot, elpusztítják a csodálatos szobrokat is. A hermát már előbb Gyulafehérvárra menekítették, innen viszi magával Naprághy Demeter püspök. Először Prágába kerül, ahol a fejre új, barokk koronát készítenek. Ezt vagy simán ellopták út közben, vagy megsérült. Azért nem egyértelmű, mert a korona belsejében olyan latin felirat olvasható, hogy „megújította”. Mindenesetre 1607-ben Naprághy Demeter Győrbe kerül, és viszi magával a hermát is, amit halálakor 1619-ben a Győri Egyházmegyére hagyott. Csakhogy ez nem múló seb volt a váradiaknak, akik a török kiűzése után többször kérték vissza a hermát, ami időközben a győriek csodatévő ereklyéje lett – 1763-ban hatalmas földrengés volt a környéken, és ekkor Győrben körmenetet tartottak a hermával és az Oltári Szentséggel, és nem esett emberéletben kár. Azóta tartanak június 27-én László-napi körmenetet Győrben.

A kényes helyzetet a XVIII-XIX. sz. fordulóján élt Zichy Ferenc püspök úgy oldotta meg, hogy letöretett egy kis darabot e csontból, s egy kristályszelencében elküldte Váradra. Schlauch Lőrinc bíboros az volt az, aki 1892-ben egy hermát készíttetett az ereklyének Link Fülöp budapesti ötvösművésszel, így ma két Szent László-herma van.

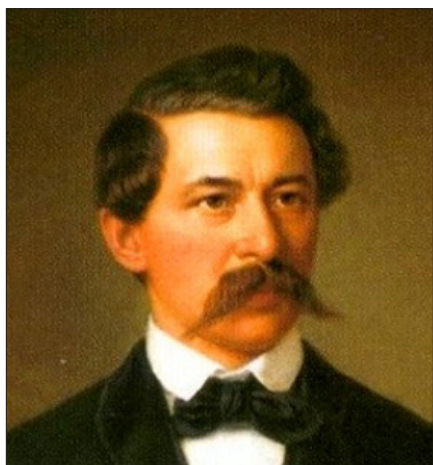
Hat éve Pápai Lajos győri megyéspüspök engedélyt adott a hermában őrzött koponyacsont tudományos vizsgálatára. Ennek eredményeiről idén júniusban számoltak be egy győri konferencián. Én csak az arcreekonstrukció érdekességeit emelem most ki.

A legjobb tudósokból föllálló csoportban biológusok, orvosok, antropológusok vizsgálták az ereklyét, a tudomány klasszikus módszereit ugyanúgy használva, mint a legmodernebb technikát. Mivel a koponya érzékeny, sérülékeny, kellett egy pontos másolat, ami szabadon mozgatható, vizsgálható. A koponyát rendőri kísérettel vitték a győri kórházba CT-vizsgálatra, és a felvételeiből egy speciális programmal virtuális háromdimenziós képet varázsoltak, amit 3 D-s nyomtatóval nyomtattak ki. Nehézséget jelentett, hogy a koponyaereklyének hiányzik az állcsontja, ezért azt előbb valahogy rekonstruálni kellett. Ez a X-XI. századi koponyák alapján volt lehetséges. Szent László koponyája turáni jelleget mutat, ez fordult elő a honfoglalás kori magyarság vezető rétegében nagy százalékban. 13 ilyen koponyáról készült CT-felvétel, ezeket kiküldték a Leuveni Katolikus Egyetemre, amelynek szakemberei a 13 koponya és a saját 120-as mintájuk alapján statisztikai módszerrel hoztak

létre egy virtuális állkapcsot. Annyi csel azért volt a dologban, hogy a 13 kiküldött felvétel egyike az egyetlen hitelesen azonosított Árpád-házi király, III. Béla koponyája volt, és a belga tudósok – akik ezt nem tudhatták - ezt találták a sok közül leginkább odaillőnek! A koponyát aztán Kustár Ágnes „öltöztetett fel” az antropológiai szobrászat segítségével, ügyelve arra, hogy pontos vonásokat adjon, de ne legyen úgy személyisége a szobornak, mint egy műalkotásnak. Így született meg a herma szakrális, szimbolikus ábrázolása mellett egy, a király hétköznapi arcát megmutató rekonstrukció, amely látható a Győri Püspökség Látogatóközpontjában.

És hogy hasonlít-e a herma a rekonstruált arcra? Első látásra nem. Ha ránézünk a hermára, akkor egy keskeny magas arcot látunk, kiugró szemöldökívvel, vékony, szinte pengeszerűen kiugró orrprofilal. A koponyarekonstrukció esetében ugyanezek a vonások megvannak, de nem ennyire karakteresek. Míg a hermában az europid vonások az erőteljesek, a rekonstrukcióban inkább az ázsiai. Tehát ugyanazok a vonások az évszázadok alatt idealizálódtak.

Vágner Mária

A kétszáz éves Arany János

1848-49-es forradalomban és szabadságharcban mégis adódott egy pillanat, amelyben az igaz ember kiállhatott hazája és a szabadság mellett. Arany János az 1848 áprilisában keletkezett Nemzetőr-dalban így vall erről
*„De a szabadságért, ha egy íznyi
 Talpon állok mindhalálig vívni.”*

Arany János elszegényedett, valaha volt kisnemesi családba született, amely az ő idejében már paraszti életmódot folytatott. Szülei, Arany György és Megyeri Sára nagyon nagy gonddal nevelte, hiszen tíz gyermekük közül egy lány és a legkisebbnek született fiú maradt életben. A népi kultúra elemeit, a hagyományokat, mondákat ismertették

meg vele, s ő vitte is magával ezt a tudást majd költészetébe. Mindig is népi sarjadéknak tartotta magát, erről szól Petőfihez írt első verses levelében, a Válasz Petőfinek címűben is:

*„S mi vagyok én, kérded. Egy népi sarjadék,
 Ki törzsökömmek élek, érette, általa”*

Költővé fejlődésében két ember volt meghatározó hatással Aranyra. Az egyik az 1842-ben Nagyszalontára költöző Szilágyi István, aki a művelődés fontosságát hangsúlyozta neki, biztatta műfordításra, angolul tanulásra, az ókori görög irodalom megismerésére. Alighanem neki köszönhetjük a nagyszerű Shakespeare fordításokat is.

A másik kétségkívül Petőfi Sándor, akit – noha a költő hat évvel fiatalabb volt Aranynál – orákulumnak tekintett, s ő hívta fel figyelmét arra, hogy a XIX. századi költő politikai feladattal is rendelkezik, a nép művelésében, szabadságának kivívásában. Petőfi meggyőződése szerint ugyanis csak a kulturált ember képes politikai jogait átlátni, s harcolni azokért.

A tanítás jó talajra hullott, Arany gyenge testalkata ellenére beállt nemzetőrnek 1848 őszén, sőt Aradon még halálveszedelemben is került, amikor tüzéréség lőtte a várost. Majd dolgozott Szemere Bertalan belügyminisztériumában is, ahol főleg írói, agitáló munkát végez. Mindezek egyenes következménye, hogy a szabadságharc bukása után bujdosnia kell, bukott ember lesz, aki anyagilag is csődbe jut.

A fordulatot az 1851-es év hozza, amikor a nagykőrösi református egyház meghívja tanárnak az újjászervezett főgimnáziumba. Arany hezitál, hiszen iszonyú dolgot követel tőle az új állás. Írásban kell nyilatkoznia arról, hogy a szabadságharc-hoz semmi köze nem volt! Az irat nagy nehezen elkészül, s ő 1860-ig ott tanárkodik. Kedélyében a ború és derű váltakozik ettől kezdve, de ennek a bizonytalan állapotnak köszönhetjük 1853-tól az első ballada korszakot. Amikor a tudomány azt az álvi-tát folytatta évekig, hogy Arany lírikusnak vagy epikusnak nagyobb-e, elég ezeket a történelmi balladákat elolvasni, s akkor tudjuk, hogy egyformán nagyot alkotott mindkét műnemben.

Élete során a két fő balladai korszakban (a második a hetvenes évek második fele) 31 balladát írt világszínvonalon. Merített a skót és az egyéb európai népballadai hagyományból, s főleg az erdélyi balladák költői világából. Költői nyelvének hihetetlen gazdagsága, kifejező és láttató ereje, lélektani hitelessége mind-mind megmutatkozik ezekben a versekben. Sajnos éppen e gazdagság miatt nagyon nehéz idegen nyelvre fordítani őket.

Arany János nemcsak ismerte a magyar nyelvet, hanem tanulmányozta is tudományos alapos-sággal, ugyanúgy, mint a költészet szabályait, a versformákat, a magyar nyelv költői jellegzetességeit. Alighanem ő használta fel a legtöbb magyar szót költészetében.

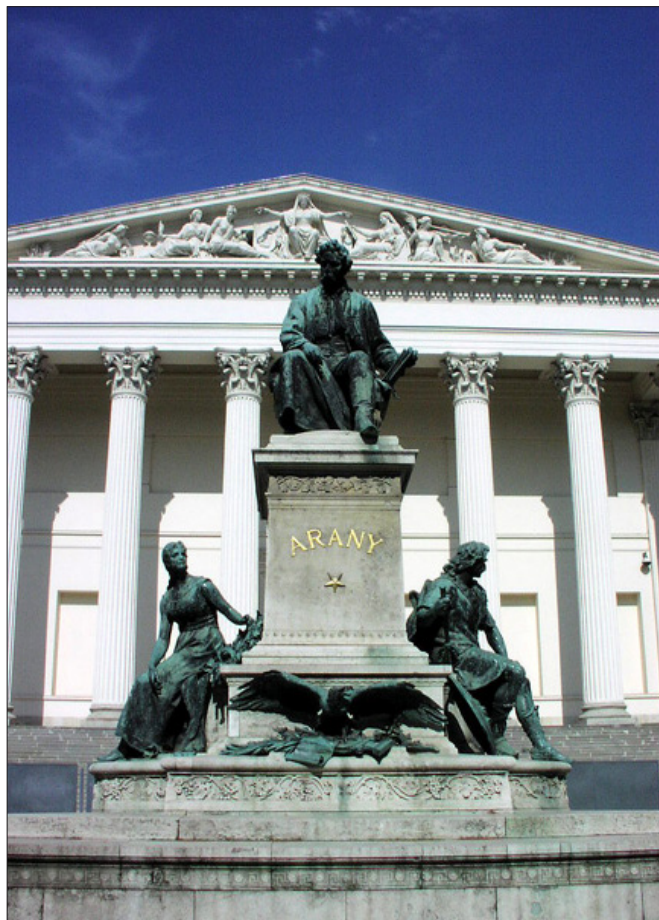
Lírai életművével párhuzamosan keletkezett az epikai is. Szabályosan berobbant az irodalmi köz-tudatba a Toldival 1846-ban, s nem melle-sleg ez hozta meg számára Petőfi elismerését és barátságát.

Nem véletlen, hogy a Toldi nemzeti olvasmányunk lett. Még megérte Arany, amikor a hetvenes évek végén kötelező olvasmánnyá tették, s bár féltette az erodálódástól, ez nem következett be. Nemzedékek sora tanulta meg a Toldival a tiszta magyar nyelvet, a hazafias gondolkodást, az emberi bá-torságot, az élet értékeit.

Arany János szerény ember volt, bizonytalankodott tehetségét illetően, de nem volt igaza. Amikor tollat fogott, gyöngyszemek peregtek a papírra szavak formájában.

Amikor arról beszélünk, ki volt a „legnagyobb” költő a XIX. században, akkor mindenki Petőfit, az őstehetséget említi először, de nincs magyar iro-dalom Arany és Vörösmarty nélkül ebben az időben, s nem feledkezhetünk meg Berzsenyiről, Tompa Mihályról, Vajda Jánosról sem. Az ő művészetük egymást erősítve, egymást értve és megértve hoz-ta létre azt a költészetet, amely fenntartotta, sőt erősítette a magyar nép hazafias szellemét és ér-zéseit. Életművük mai napig hat és meghatározza az irodalomról való gondolkodásunkat.

Biró Zsuzsa

Magyar Honvédség Híradók Napja

Az elmúlt évtizedekben kialakult gyakorlat szerint Egyesületünk tagsága is képviseltethette magát a több helyszínen megtartott ünnepeken.

„A híradó katonák az elmúlt évszázad alatt olyan mintát adtak elkötelezettségből, helytállásból, szakmai hozzáértésből, amely példaként szolgálhat az utánunk következő nemzedék számára. Azonban nemcsak a múltban, hanem napjainkban is tiszteletet érdemlő feladatok sokaságában kell helytállnia a híradó szolgálat katonáinak és polgári dolgozóinak. A Magyar Honvédség szerteágazó feladatrendszerének nincs olyan szegmense, amelyben a feladatok érvényes végrehajtásához ne lenne elengedhetetlen a híradó szakterület által biztosított szolgáltatások magas szintű rendelkezésre állása” – fogalmazott a Híradók Napja alkalmából írt köszöntőlevelében dr. Simicskó István honvédelmi miniszter és dr. Benkő Tibor vezérezredes, Honvéd Vezérkar főnök.

MH Központi és MH BHD ünnepe

Ünnepi beszédében Gömör Réka hadnagy egyebek mellett Puskás Tivadar kiemelkedő munkásságáról beszélt. „Választott példaképünk elkötelezettsége, valamint fejlesztő és újításait megvalósító munkássága ösztönözzön minket arra, hogy ismereteink folyamatos bővítésével mindenkor képesek legyünk a kor kihívásainak, a hazai és nemzetközi szakmai követelményeknek megfelelni” – mondta a hadnagy.

Az ünnepeken Vass Sándor dandártábornok, a Honvéd Vezérkar Híradó, Informatikai és Információvédelmi Csoportfőnökség csoportfőnöke, Baráth Ernő ezredes, az MH BHD parancsnoka, és Pristyák János ezredes, az MH HIRFK parancsnoka elismeréseket adott át a szakterületükön kiemelkedő munkát végző katonáknak és közalkalmazottnak.

Elismerő oklevelet és érmet vehetett át Egyesületünk is, a Csoportfőnök úrtól, „Kiemelkedő szakmai együttműködésért”.

Az ünnepeken köszöntötték 85. születésnapján Dr. Csatári Sándor nyá. vörögy. bajtársunkat.

Az állománygyűlést az MH vitéz Szurmay Sándor Budapest Helyőrség Dandár tagjaiból összeállt klarinét kvartett műsora zárta.

MH 43. Nagysándor József Híradó és Vezetéstámogató Ezred Ünnepe

2017. szeptember 18-án az MH 43. Nagysándor József Híradó és Vezetéstámogató Ezred Ünnepi Állománygyűlést tartott, amely egyben a 43. Baráti Kör rendezvénye is volt.

9 órai kezdettel a laktanya rendezvénytermében a csapatzászló behozatalát követően, az Elöljáró fogadása után felhangzott a Himnusz és az Ezred indulója.

A HM és VKF urak köszöntőlevelét Benda László ezredes, az ezred parancsnoka olvasta fel.

A levél emlékezik Puskás Tivadar munkásságára, méltatja a Híradó és Informatikai Szolgálat állományának áldozatos munkáját, annak jelentőségét. A csapatgyűlés a protokoll szerint, parancsok ismertetésével, kitüntetések átadásával folytatódik. Kiemelt helyet kap a Budapesti Helyőrség Dandár és az ezred jó kapcsolatának ápolása.

A Székesfehérvárról, Budapestről meghívottak így, a Puskás Tivadar Híradó Bajtársi Egyesület tagjai is az együttműködés jelentőségét példázzák.

A rendezvény hivatalos részét igényes, zenés műsor követte meghívott művészekkel.

A félórás műsor előkészítette a közös ebéd elfogyasztását, a szűkebb körben megtartott beszélgetést, a 43. Baráti Kör beolvadásáról a Székesfehérvári Nyugdíjas Klub Híradó szekciójába.

A kellemes napsütésben rövid technikai bemutató adta a napi program befejezését.

Koszorúzás a Nemzeti Sírkertben

1992 óta minden évben sor kerül, névadónk Puskás Tivadar, síremlékének koszorúzására, melyen 1999 óta Egyesületünk is részt vesz, és 2004 óta jelen vannak az MH HIP, majd az MH BHD képviselő is. A honvédség segíti a megemlékezést a hangosítással és a díszelgők közreműködésével.

A koszorúzáson minden évben megjelennek a Puskás Tivadar Távközlési Technikum elsős diákjai, akik ezzel válnak teljes jogú tagjává az intézménynek. „Laci bácsi” ismét a tőle megszokott, érdekes beszéddel emlékezett Puskás Tivadarról. Heller Ferenc a tanintézet vezetője a diákok számára megfogalmazott elvárásai során hivatkozott Puskás Tivadar máig ható érdemeire.

Sor került, névadónk testvére, Puskás Ferencz sírjának megkoszorúzására is.

A megemlékezés „A magyar takarodó” hangjaival ért véget!

Ünnepség a Nemzeti Közszolgálati Egyetemen

A hagyományoknak megfelelően, Puskás Tivadar születésének 124. évfordulójára emlékezve, a Nemzeti Közszolgálati Egyetem Hadtudományi és Honvédtisztképző Kar, Katonai Üzemeltető Intézet (NKE HHK KÜI) Híradó Tanszéke idén is megrendezte a Híradók Napja alkalmából tartott megemlékezését.

Az eseményre 2017.09.18-án került sor a Zrínyi Miklós Laktanya és Egyetemi Campus (ZMLEC) 41-es épületénél található Puskás Tivadar mellszobornál.

A Himnusz hangjainak felcsendülését követően Jobbágy Szabolcs őrnagy, a Híradó Tanszék oktatója köszöntötte a Puskás Tivadar Híradó Bajtársi

Egyesület (PTHBE) és az NKE HHK KÜI Híradó Tanszék képviselőjében megjelenteket. Ezek után Dr. Fekete Károly alezredes tanszékvezető ismertette a Honvédelmi Minisztérium Honvéd Vezérkar (HM HVK) főnökének Híradók Napja-i köszöntőjét a jelenlevőkkel. Tisztelegve az emblemikus feltaláló emléke előtt, a PTHBE és az NKE HHK KÜI Híradó Tanszéke megkoszorúzta Puskás Tivadar bronzszobrát.

Mindezek után a rendezvény második meghatározó mozzanataként került sor a már hagyománynak mondható híradó avatásra. Ennek keretében Prof. Dr. Rajnai Zoltán a PTHBE elnökének, valamint dr. Fekete Károly alezredes tanszékvezetőnek a köszöntő szavait követően, a Híradó Tanszéken tanulmányaikat megkezdő öt fő harmadéves honvéd tisztjelölt átvehette a szakmát jelképező kék barettsapkát, melynek sapkarózsáját a „λ” szimbóluma ékesíti. A híradó hallgatóvá fogadás részeként az egybegyűltek egy „Kulikov-antennával” suhintottak egyet a fiatal honvéd tisztjelöltekre.

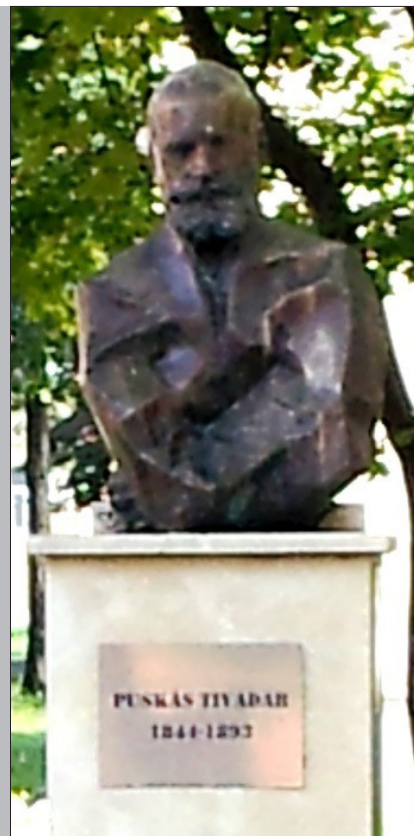
A rendezvény zárásaként az NKE HHK KÜI Híradó Tanszék egy kötetlen baráti beszélgetés formájában vendégül látta a PTHBE képviselőjében megjelent ünneplő tömeget.

Puskás Tivadar szobrának és a Híradók kopjafájának koszorúzása

A Petőfi laktanya Díszkertjében 217. szeptember 28-án a meghívottak és az MH BHD vezető állománya részvételével ünnepélyes koszorúzást tartottak a Híradók Napja ünneppsorozat keretében. A dandárparancsnok- helyettesek mellett a PTHBE képviselői álltak egy sorban. A koszorúzási ünnepség vezetője, narrátora Kis Lajos alezredes volt. Az ünnepi beszédet dr. Horváth László Ferenc a PTHBE elnökhelyettese tartotta.

Rövid beszédében, mint ismert Puskás- kutató a feltaláló életének egyik mozzanatát ismertette. Az ünnepi beszéd után az MH BHD dandárparancsnok- helyettese és a PTHBE képviselői megkoszorúzták a Híradók Kopjafáját. A következőkben Puskás Tivadar mellszobránál születésének évfordulója és a Híradók Napja alkalmából koszorút helyezett el az MH BHD dandárparancsnok-helyettese és dr. Horváth László Ferenc a PTHBE elnöke. A koszorúzás a katonai protokoll szigorú rendje szerint történt a 32. NHD állományából kialakított alegység fegyelmezett impozáns mozgásával.

Tagozati munkáért kitüntető érmet alapítása

A MH Budapesti Nyugállományúak Klubja Híradó Tagozata elismerő kitüntetést alapított. Az elmúlt év decemberi tagozati közgyűlése a vezetőség javaslatára megszavazta a tagozati munkáért elismerő kitüntető érmet alapítását.

A Híradó Tagozat hagyományosan minden év decemberében a beszámoló közgyűlésen

a vezetőség díjazza azokat a tagokat, akik kiemelkedő munkájukkal hozzájárulnak a Tagozat eredményes és sikeres tevékenységéhez. 2017-től egy újabb kitüntetéssel bővült az elismerések köre. Az elismerő kitüntetésben a Tagozat azon tagjai részesülhetnek, akik folyamatosan kiemelkedő munkát végeztek a közösség és a tagozati célok megvalósítása érdekében. /Kiemelkedő helytállást tanúsítanak a közművelődési programok megvalósításában, képviselik a tagok érdekeit, segítséget nyújtanak az idős, beteg klubtagoknak és képviselik a katonai hagyományok őrzését./

A sorszámozott érmeket a jubileumi születésnap ünnepségeken adjuk át (május és november hónapban), az ünnepélyességet fokozva. Évente maximum 2 fő részesülhet a kitüntetésből.

Első alkalommal 2017. májusi ünnepségen adtuk át. Az

„1-es” sorszámú kitüntetésben, a 85. születésnapját ünneplő dr. Lindner Miklós nyá. altábornagy tagozatunk örökös tiszteletbeli elnöke részesült. A kitüntetés mellé átadott oklevélben, az indoklásban az alábbi szöveg volt olvasható: *A Híradó Tagozat vezetésében végzett kiemelkedő munkájáért, a híradó szolgálat szakmai kultúrájának ápolásáért, szellemi értékeinek megőrzéséért, tagozati közösség erősítéséért, 85. születésnapja alkalmából.*

Bízom benne, hogy az új elismerés az erkölcsi megbecsülés mellett méltóképpen kifejezi őszinte tiszteletünket a Híradó Tagozat nyugdíjasai önzetlen munkájáért, melyet bajtársaink érdekében végeznek nap mint nap.

Soós Tamás nyá. alezredes
a Tagozat elnöke

In memoriam

Botyánszki Pál tartalékos őrnagy

Egyesületünk társadalmi „hardverese”

1949 – 2017

Ismét érzékeny veszteség érte a Puskás Tivadar Híradó Bajtársi Egyesület és a Híradó Tagozat közösségét.

2017. április 1-én életének 68., boldog házasságának 46. évében rövid súlyos betegségét követően elhunyt bajtársunk, barátunk Botyánszki Pál tartalékos őrnagy akit közösségünk társadalmi „hardveresének” aposztrofált.

Nevének e becéző jelzőjében bennfoglaltatik az a megtisztelő elismerés, ami kifejezte szakmai felkészültségét, az elektronikához, a számítástechnikához való viszonyát, bajtársaihoz való kötődésének őszinte megnyilvánulásait.

Pali – akit egyik legjobb barátomként tartok számon – 1949. július 24-én született a békés megyei Csanádapácán a földet szerető, és művelő három gyermekes család elsőszülött gyermekeként. Gyermekkorát a munka és a tanulás szimbiózisa töltötte ki. A gépállomáson dolgozó édesapa és a három gyermeket nevelő édesanya mellett kivette részét a család gondjainak megoldásában. Veleszületett kifinomult érzékkel fordult a technika felé, ahol kezűgyességével, kifejlett lényeglátásával mind biztosabb kézzel nyúlt az egyre bonyolultabb technikai eszközökhöz.

Érettségi vizsgáját követően a pályaválasztás kérdései kerülnek előtérbe. A technika iránti zsigeri vonzalma a hadsereg területére irányítja. 18 éves korában megpályázza a Katonai Műszaki Főiskolára történő felvételének lehetőségét. 1971-ben elvégzi a főiskolát. Híradó hadnaggyá avatják.

Ercsiben a 123.rádiórelé és ká-

belépítő zászlóaljnál kap beosztást, ahol megismerkedik a reá váró csapatfeladatokkal. Itt végig járja azt az utat, amely a fiatal tisztek számára nem rózsaszirmokkal van díszítve.

Időközben házasságot köt ifjúkori választottjával, Ilonával, akivel 46 évet éltek boldog egyetértésben, aki életének kiegészítő része, aki mindenhová követi, aki két gyermekkel ajándékozta meg. Eredményes munkáját értékelve előljárói az 5. hadsereg híradó osztályán Székesfehérvárott biztosítanak számára beosztást, ahol új dimenzió nyílik meg számára. Képezi magát a kozmikus sebességgel fejlődő híradástechnika, a tranzistorok, a nyomtatott áramkörök, a blokkyszerű javítások, a többlépcsős technikai riasztó rendszerek egyre fejlődő területén. Gyakran megfordul a VIDEOTON katonai rádiógyárában. Újításai is vannak. Folyamatosan közreműködik az új eszközök kezelési utasításának összeállításában. Előljárói alkalmasnak tartják magasabb tanulmányok folytatására, így javasolják a nagyhírű leningrádi Híradó Akadémiára történő felvételét, amit 4,8 állam vizsga átlaggal elvégez, és villamosmérnöki oklevelet szerez. Ezt követően a híradó szolgálat csúcs szervezeténél a Vezérkar Híradó Csoportfőnökség állományában főtiszti beosztásban dolgozik igen eredményesen. 1990-ben saját kérelmére tartalékalományba kerül és kisvállalkozóként szabadalmaival a technikai őrzés – védelmi berendezések területén fejt ki szakmai virtuozitását. Szakmájában nagy megrendelői klientszolgálatot szerez. Jövőbe mutató tervei

voltak, amelyeket már nem tud megvalósítani.

Palival való bensőséges barátságunk kialakulásának origója 1982. évi néhány hónapos leningrádi elfoglaltságom idejére kelteződik.

Pali megtalálta a módját annak, hogy, szűkre szabott szabadidejében e történelmi nagyváros „Észak Velencéje” felbecsülhetetlen műemlékeit, megismertesse velem és ideiglenes látogatása alkalmával felejthetetlen nejemmel is. A nagy élményt adó rendszeres „rövid tájékoztatók” egyikét megkísérlem 35 év távlatából interpretálni.

Pali amatőr irodalomtörténészként meghívott Puskin sír-emlékéhez, ahol szakavatottként mutatta be a haladószerű költői tragikus végű párbajának körülményeit, amelyet felesége jóhírének védelmében kezdeményezett és vesztett. Ez egy volt a sok közül.

Ez volt Pali, az ember, a nagyszerű férj, a csodálatos édesapa, a sokoldalú jó barát, a jótékony, segítőkész egyéniség.

Elvesztettünk egy igazi híradó katonát, egy nagyszerű családapát, az életet szerető közösségi embert, aki szerette az embereket és az emberek is szerették őt. Mindannyiunknak hiányzik.

Botyánszki Pál tartalékos őrnagyot 2017. április 18-án Hegedűs Sándor nyá. ezredes bajtársunk Pali egész életét részletesen áttekintő emlékbeszédét követően a család, a barátok, bajtársak sokasága kíséerte utolsó útjára.

Emléke velünk marad.

Dr. Lindner Miklós nyá. altábornagy a PTHBE alapító örökös tiszteletbeli elnöke

Búcsúzunk Lászlay János

nyá. alezredestől, az utolsó ludovikás tisztől

(1920-2017)

A híradó-hadnagyi aranycsillagot 1942. június 8-án kapta meg. Első beosztásában, a debreceni VI. hadtest híradó zászlóaljánál egy évig szolgált, ahonnan hadműveleti területre Ukrajnába vezényelték. A következő két évet a rugalmas elszakadással jellemezhetjük, amely egyhónapos amerikai fogsággal zárult Ausztriában. Itthonról aztán a megszálló szovjet csapatok két évre a Don mellé vitték. A hadifogságból hazatérve még egy évet kellett alkalmi munkákat vállalni, míg megszületett a honvéd igazolóbizottság pozitív döntése.

Megrendülten álltunk volt katonatársunk, Lászlay János nyugállományú alezredes bajtársunk ravatala előtt. A halál mindig szomorú valóság, de még fájdalmasabb, ha olyan embertől kell végső búcsút venni, aki hosszú évekig dolgozott közöttünk, aki a Puskás Tivadar Híradó Bajtársi Egyesület, a Bolyai János Honvéd Alapítvány, a Bolyai János Honvéd Egyesület, a Budapesti Nyugállományúak Klubja Híradó és Rákóczi Tagozata meghatározó tagja volt. Méltósággal viselt hosszú betegség után, 2017. augusztus 5-én, élete 98. évében szólította magához az Úr. Temetésén, 2017. szeptember 15-én a Városligeti fasori református templomban a kegyelet egy szál fehér virágával, együtt érző jelenlétünkkel osztozunk a család gyászában. Csendes főhajtással adózunk bajtársunk emlékének.

Lidák (Lászlay) János 1920. június 21-én született Szeged városában. Édesanyja, Faragó Gizella Pancsován, édesapja Szabadkán, nagypapa Brnóban, dédapja Austerlitzben született, így a család morva gyökerekkel is rendelkezik. Apja fiatal tisztként végigharcolta a Nagy Háborút, majd 1919 augusztusában belépett az új hadseregbe. Első fia születésekor apja főhadnagy volt. Apja hivatása meghatározta életútját: Gyermekszobája az Inotai katonai tábor és a kőszegi honvéd laktanya volt. 10 évesen beírhatták a kőszegi Magyar Királyi Hunyadi Mátyás Reáliskolai Nevelőintézetbe, majd mikor apja is az iskola tanára lett a soproni Rákóczi Ferenc Honvéd Főreáliskolába iratkozott át. Ekkor, 1932 januárjában magyarosította a nevét Lidákról Lászlayra. A sikeres coger érettségi után, útja egyenes volt a budapesti Bolyai János Honvéd Műszaki Akadémiára és hosszú, igen küzdelmes élete végéig bolyais maradt.

Lászlay János a Ludovikában kiképzett, a II. világháború poklában két évet harcoló, majd két évi szovjet hadifogolytábor túlélő híradó főhadnagy 1949. április 14-én belépett a Magyar Néphadseregbe, ahol 1955. végéig szolgált. Első feladatként, Kérenyi József őrnaggyal, a kinevezett parancsnokkal a Zalka Máté Híradó Tiszti Iskola megszervezését kapta. A Puskás Tivadar Híradó Bajtársi Egyesületből többen emlékeznek még ma is a korrekt, jó humorú, mindig szivarozó segédtsztre az iskolából. Ezt követően a gyöngyösi hadosztály, majd a budapesti hadtest híradó zászlóaljában különböző, rádiós tiszti beosztások követték. Mivel az itt kapott feladatok nem elégtették ki szakmai törekvéseit, 1955 végén, saját kérésére, századosi rendfokozatban tartalékalományba helyezték.

Egy éves mélyéptervi kitérő után, 1957 májusában megtalálta a Híradástechnika Szövetkezetben a számára szakmailag és emberileg is ideális munkakört. Itt végre, 1979-ig aktív, majd 1991-ig nyugdíjas állományban kamatoztathatta szakmai tudását és mozgalmas életében felgyülemlett nemzetközi tapasztalatát. Először a műszergyártásban, majd kereskedelmi osztályon kiállítási részlegvezetőként dolgozott. Nemzetközi vásárookra, szakmai bemutatókra 22 éven át utazott Moszkvától Ecuadorig.

Az elkötelezett katona pályájának része az összetartó család, melyet egy megértő feleség szervez. Bajtársunk, 1949-ben, a Híradó Csoportfőnökségen ismerkedett meg Thébusz Paula Mária bajtársnővel, azaz Micivel, akit 1951-ben feleségül vett. Bajza utcai lakásukban 1955-ben egy kislány Judit, majd 1958-ban egy kisfiú János született. Judit művészettörténész, János építő mérnök és mérnök közgazdász.

1990-ben, a Bolyai János Honvéd Műszaki Akadémia csapatászlójának hazahozatalával négy évtizede dédelgetett álma valósult meg. Felvette a kapcsolatot régi bajtársaival, az új Bolyai János Katonai Műszaki Főiskola híradó tanszékével és a Bolyai János Honvéd Alapítvánnyal. Utóbbiakkal, szülővárosában Szegeden, köztéri emléktáblát helyezett el, példaképe Bolyai János néhai mérnök százados emlékére. Régi parancsnokával, Kerényi József ezredes úrral a bajtársi találkozók sokaságán emlékeztek a közös szolgálati időkre. A Rehabilitációs Bizottság javaslatára 1993-ban a Magyar Köztársaság Honvédelmi Miniszter **őrnaggyá** léptette elő.

1998. október 29-én alapító tagja lett a Puskás Tivadar Híradó Bajtársi Egyesületnek, és tevékenyen dolgozott a Felügyelő Bizottság tagjaként. Munkája elismeréseként, a 2008. novemberi közgyűlésen az Egyesület Örökös Tiszteletbeli Tagjává választották, majd 2013 tavaszán, 5-ös sorszámmal az első között kapta meg az Egyesületi Munkáért kerámia plakettet, mely az Egyesület legmagasabb kitüntetésévé. Tevékenységét, több szervezet számos kitüntetéssel ismerte el:

- Megkapta a **Tartalékos Katonák Emlékkeresztjét**.
- A Magyar Köztársaság Honvédelmi Minisztere, az Egyesített Tiszti Iskola megalakulásának 40. évfordulója alkalmából, példamutató életútjáért **nyá. alezredessé** léptette elő.
- Kitüntették **Honvédelemért II.** és az **Aranykor arany** fokozatával is.
- A legnagyobb elégtételt számára a **Bolyai Emlékérem** szerezte.

Emléked örökké megőrizzük. Nyugodjál békében, elvágólag!

Budapest, 2017. szeptember 15.

Dr. Horváth László Ferenc
a Puskás Tivadar Híradó Bajtársi Egyesület
alelnöke

Jászay János nagy műgonddal megírt könyvét Elvágólag címmel jelentette meg. A katonás cím a katonai kiképzésben, egyöntetű nevelésben gyakran használt szavak egyike. Az értékes dokumentáló jellegű könyv a középiskolás katonai nevelést mutatja be saját tapasztalatai, emlékei alapján. Az elhunyt Jászay János könyve méltóképpen sorolható a hivatásos írók hasonló tárgyú művei mellé. Ottlik Géza: Iskola a határon, Örsi Ferenc: Zöld notesz, Székely János: A nyugati hadtest. Ide sorolható még egy szerzői munkaközösség által Volt egyszer egy iskola címmel írt könyv is.

2018 ősszel tisztújítás

Tisztelt Egyesületi Tagok!

A jelenlegi Elnökség és Felügyelő Bizottság mandátuma 2018. év őszén lejár!

A Puskás Tivadar Híradó Bajtársi Egyesület Alapszabálya IV. fejezet I. pont 6.-9. alpontja szerint a közgyűlés elnököt, ügyvezető elnököt, alelnököt, titkárt, gazdasági titkárt, társadalmi kapcsolatok felelőst, médiafelelőst, érdekképviseleti és szociális felelőst, valamint közművelődési felelőst választ, akik együtt képezik az Egyesület Elnökségét, továbbá a Felügyelő Bizottságba a közgyűlés elnököt és 2 tagot választ.

A közgyűlés az Egyesület Elnökségét és a Felügyelő Bizottságot 4 évre választja **nyílt, többségi szavazással**.

A közgyűlés az **elnököt, ügyvezető elnököt, alelnököt** és a **Felügyelő Bizottság elnökét** személyenként, a többi elnökségi és felügyelő bizottsági tagot együtt, **nyílt szavazással, listán** választja meg.

Az **Egyesület valamennyi** tagja jogosult jelölni és **jelölhető is bármely feladatra**.

Az új Elnökséget és Felügyelő Bizottságot a **2018. októberi, Jubileumi- és Tisztújító közgyűlésen** kell megválasztani.

A jelölés alapos előkészítéséhez már most az őszi közgyűlésen 3 tagú Jelölőbizottságot kell választani. Munkájuk segítségével **Jelölési javaslat** lapot adunk át a regisztrációkor. A jelölési javaslatot levélben, személyesen és az interneten lehet a Jelölőbizottsághoz eljuttatni.

Felker Lajos
ügyvezető elnök

Élő tudással a jövőért

(2. rész)

Az a törekvés, hogy a kimondott szó lehetőleg gyorsan és nagy távolságra lejusson, olyan régi, mint maga az emberiség történelme.

Puskás Tivadar méltatása és emlékének ápolása

A 2016 szeptemberében felavatott Puskás Tivadar Hírközlési Kismúzeumon keresztül méltatjuk és ismertetjük Puskás Tivadar feltaláló életét, munkásságát és alkotásait. Ezzel párhuzamosan bepillantást nyerhetünk a távközlés történetébe is. A kiállítást több, Sepsiszentgyörgyön élő jeles távközlési szakember szervezte meg, illetve adományozta és működképesé tette a bemutatott készülékeket. Ők ezt a tevékenységüket szent kötelességnek tartották. Nemcsak szakemberek dolgoztak, hanem a tanár- és mérnökollégák, tanulók és a távközlésen kívül álló barátok is. Kutattuk a távközlés múltját, hogy képet alkothassunk a jövőről, hogy még milyen csodálatos eszközök jelenhetnek meg ezen a téren.

A valóság túlszárnyalta Jókai, és Verne legmerészebb elképzeléseit is.

Röviden a kiállításról

Az állandó kiállítás Puskás Tivadar Hírközlési Kismúzeum címen több helyiségben található, a következő felosztásban:

- Puskás élete és életútja
- A távközlés történetéből
- Szakkönyvtár, fonotéka
- A Puskás rádióamatőr klub rádió adó-vevő helyisége (YO6KPT hívójel)
- A kiállítás informatika központja és dolgozószoba.

A helyiségek összterülete: **160 nm.**

A kiállított tárgyakról

A Kismúzeumban 1000 db távközlési berendezést, készüléket láthatunk.

Ebből:

- Rádiókészülék 20%
- TV-készülék 8%
- Telefonkészülékek, telefonközpontok és kellékek 12%
- Mérőkészülékek és Puskás- korabeli szakönyvek 10%
- Számoló- és számítógépek 8 %
- Filmvetítők 1%
- Hangrögzítő, hangvisszaadó készülékek 11%
- Más, távközléssel kapcsolatos berendezés 10%
- Alternatív energiát termelő készülékek 1%
- A Puskás Tivadar Híradó Bajtársi Egyesület, a budapesti Nyugállományúak Klubja Híradó Tagozata és a HÍRADÓK KÖZÖSSÉGE adományai 9%
- Ion Cerăceanu tábornok, a bukaresti Katonai Távközlési és Informatikai Múzeum alapítója és vezetője adományai 10 %.

Lehetséges tevékenységek az emlékhelyiségben

• Meghallgathatjuk az 1881-ben felszerelt párizsi Teatrophone 1882-es pesti Dalmútelefon-utánzat programját és Puskás 1893-ban elindított Telefonhírmondóját. Tanulmányozhatjuk az eredeti technikai leírások alapján elkészített közvetítő vonalat, a stúdiót és egy előfizető berendezésén keresztül az első nap közvetítését, műsorát.

• Megismerhetünk egy őstelefonközpont működőképes másolatot és egy utána kifejlesztett zsi-

nóros esőlemezes modellt. Ezek után eredeti és korabeli központokon keresztül ezek fejlődését. A telefonközpontokat működés közben láthatjuk.

• **Egyik érdekes tárgy, a világ első rádióadó készülékének másolata, melyet Károly Ireneus József az 1890-es évek elején laboratóriumában szerkesztett, amellyel számos kísérletet végzett a távközlés területén, bebizonyítva a világon az elsők közt (talán az első), hogy a szikrainduktor által keltett elektromágneses hullámok alkalmazsak a nagy távolságú vezeték nélküli hírközlésre.**

• Hallgathatunk titokzatos morze-jeleket, bárki billentyűzhet is.

• Megismerkedhetünk a városunkban is használt vezeték nélküli rádióval is, és mai utódjával, az RDS cég által kiállított kábel TV-vel.

• Láthatunk fekete- fehér TV-t YAGI antennákkal.

• Meghallgatjuk a rádióamatőrök hívójeleit a világ minden részéből.

• Rádióadó bemérést végzünk.

• Megláthatjuk a MASAT és GOLIA űreszközök másolatát.

• Hallgathatunk a recsegő, elhalkuló közép- és rövidhullámú adókat.

• Megismerkedünk fényképeken és írásokon keresztül a sepsiszentgyörgyi távközlés régi és jelenkori szakembereivel.

A készülékek 80%-a működőképes és hozzáférhető. A kiállított tárgyakat a hozzájuk kapcsolódó QR-kódokat felhasználva, okos telefonok segítségével ismerhetik meg az érdeklődők. Így nemcsak magát a tárgyat lehet megnézni, valóságos fizikai nagyságban, hanem a róla szóló hangzó anyagot és mozgóképet is. Ez a módszer közelebb hozza a gyerekeket a múlthoz, és érdekessé teszi az ismertetést. Az ismertető szöveget kiírtuk a készülékek mellé is. Minden korszaknak megvan a képernyős kivetítője is, amely gombnyomásra elindul, a bejáratnál van egy automatikus képernyős videó-bemutató is.

A bemutató szöveg három nyelven hallható: magyarul, románul és angolul.

A Puskás-emlékterem távközlési gyűjteményének története

Ez a gyűjtemény 1980 novemberétől látható különböző kiállítások alkalmából.

• A 40 évnyi működés ideje alatt, 350 véleményt írtak be a gyűjtemény emlékkönyvébe, melyeket 15.000 látogató fogalmazott meg és 2.500 aláírás támaszt alá.

• 10 kiállítást és 4 bemutatót tartottunk, ebből öt kiállítás Sepsiszentgyörgyön, egyet-egy pedig Csíkszeredán, Udvarhelyt, Kézdivásárhelyt, Csernátonban és Bukarestben rendeztünk. Az ed-

digi nagyobb kiállítások címei: Találmányok kora, Szól a rádió, Az audio-vizuális készülékek az oktatás szolgálatában és A rádiózás története volt.

• Négy, múzeumpedagógiai tevékenységgel kiegészített bemutató a Puskás Líceumban volt.

• Elhangzott 10 interjú a TV-ben és 15 a rádióban román és magyar nyelven.

• A kiállítás emlékkönyvében megtalálhatjuk jeles emberek, mint például: Dr. Szócs Géza egyetemi tanár, dr. Péter Sándor, Incze László, Dali Sándor, Haszmann Pál, Haszmann József, Sylveszter Lajos, Szalló László biztató szavait, véleményét. Mellettük több, mérnök, muzeológus és szaktanár is tollat ragadott:

- *Őrizzétek továbbra is a kultúránkat, hagyományainkat!*

- *A történelem fényes emlékeit nem lehet eltékozolni!*

- *Valóságos felüdülés ennek a kiállításnak a megtekintése!*

- *Erőt-egészséget, akik harcolnak a fennmaradásért!*

- *Kár, hogy nincsen állandó kiállítás ezekből a készülékekből a múzeumban is!*

(Utóbbi, óhaj most beteljesedett.)

A beírások angol, román, magyar, német nyelven olvashatók.

Teljesen új szolgáltatás lesz a **hangos vendégek könyv**, amely egy hangrögzítő, ahol stílszerűen egy régi tölcseres mikrofonba mondhatják a látogatók a véleményüket (Ezt majd a gyerekek fogják élvezni!)

Ez a gyűjtemény két könyvnek adott életet:

• Csáky Ernő: „A hangrögzítés története kezdetektől napjainkig” Sepsiszentgyörgy 2003.

• Puskás Attila - Csáky Ernő - Dr. Rajnai Zoltán: **Puskás Tivadar, a nagy magyar feltaláló**, Budapest 2012.

A kutató munka nem ért véget, tudatosan folytatjuk. Minden nap újabb és újabb ötletek születnek és valósulnak meg, ugyanakkor rengeteg adomány érkezik régi szakemberektől.

A sepsiszentgyörgyi Puskás Tivadar Hírközlési Kismúzeum avatása megtekinthető egy 30 perces filmen is, melyet Kádár Géza, az iskola jeles nemes **László**. (Ezt a poént hagyjuk benne!) tanára készítette.

https://drive.google.com/open?id=0B3dWc_VbrITKT-TFSV/kxBRWRYSG8

A beszámoló első része a tavaszi lapszámban volt olvasható!

(A teljes anyag elolvasható a honlapon, a „Tagjaink írták” rovatban.)

Csáky Ernő nyá. mk. ezds.
mérnök tanár

Képek az Egyesület életéből

Képek az Egyesület életéből

Impresszum

Puskás Híradó – a Puskás Tivadar Híradó Bajtársi Egyesület kiadványa – készült 160 példányban.
Felelős kiadó: Prof. Dr. Rajnai Zoltán – Szerkesztőség: Prof. Dr. Rajnai Zoltán, Amaczi Viktor, Solti István
Kiadja: Puskás Tivadar Híradó Bajtársi Egyesület – Cím: 1143 Budapest, Stefánia út 34. – Postacím: 1438 Budapest, Pf. 371

A Puskás Híradó valamennyi megjelent lapszáma megtekinthető és letölthető az Egyesület honlapjáról.

Támogatóink:

Puskás Tivadar Híradó
Bajtársainkért Alapítvány

EMBERI ERŐFORRÁS
TÁMOGATÁSKEZELŐ

HOKOSZ

Nemzeti
Együttműködési
Alap

BEOSZ